

SIA „SENIORU NAMS”

Sociālās aprūpes centrs „LIEPA”, Reģ. nr. 41203068399, Akāciju ielā 5, Rīgā, LV-1029
☎ 67416062 – kanceleja, mob. 29170910, e-pasts: senioru.nams@inbox.lv

Rīgā, 14.05.2024
Nr.1-10/5

Latvijas Republikas Tiesībsargam
Baznīcas iela 25
Rīga, LV-1010
e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Informācijai:
Latvijas Republikas
Labklājības ministram U.Augulim
lm@lm.gov.lv

Veselības inspekcijas
vadītājai ASlokenbergai
vi@vi.gov.lv

Rīgas valstspilsētas pašvaldības
Labklājības departamenta direktorei
I.Kondrātei
ld@riga.lv

Par cilvēktiesību nodrošināšanu SIA “Senioru nams” sociālās aprūpes centrā “Liepa”

SIA “Senioru nams” sociālās aprūpes centrs “Liepa” (turpmāk – Centrs) saņēma Latvijas Republikas Tiesībsarga 18.03.2024. vēstuli Nr.1-12/3 “Ziņojums par cilvēktiesību nodrošināšanu SIA “Senioru nams” sociālās aprūpes centrā “Liepa””.

Centrs pateicas par ziņojumā sniegtajām rekomendācijām, lai nodrošinātu Centra sniegto ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu atbilstību cilvēktiesību standartiem un normatīvajā regulējumā noteiktajām obligātajām prasībām, un sniedz informāciju par Latvijas Republikas Tiesībsarga sniegto rekomendāciju ieviešanas gaitu.

1. Vispārējie sadzīves apstākļi un higiēnas normu ievērošana Centrā

Rekomendācija: rast iespēju nodrošināt remontu tajās iemītnieku istabās, koplietošanas un sanitārajās telpās, kuras sen nav renovētas un vizuāli izskatās nolietojušās.

Laikā pēc pārbaudes ir veikts kosmētiskais remonts 4 istabās 3.stāvā, 9 istabās 2 stāvā un 2 istabās 1.stāvā. 2.stāvā komercnodaļā ir izremontēts sanitārais mezgls un gaitenī nomainīts linoleja segums, 1.stāvā gaitenī daļēji nomainīts linoleja segums. Plānots līdz gada beigām pakāpeniski veikt remontu visās istabās, kur tas nepieciešams.

Rekomendācija: nodrošināt iemūtniekiem nepieciešamo atbalstu savu dzīvojamo istabu individualizēšanai, tādējādi iekārtotu tās mājīgi, maksimāli tuvinot ģimeniskai videi.

Iestājoties Centrā, klientiem tiek dota iespēja ņemt līdzi mīļlietas, kas individualizētu viņu dzīvesvietu Centrā. Šī iespēja diemžēl tiek izmantota minimāli. Šobrīd istabās ir piestiprināti trūkstošie aizkari un žalūzijas, tiek strādāts pie telpaugu pavairošanas puķupodos uz logiem. Lai istabas iekārtotu mājīgi, maksimāli tuvinot ģimeniskai videi, vecākā sociālā darbiniece

kopā ar saimniecības pārziņi ir veikušas visu klientu istabiņu novērtējumu un sagatavojušas priekšlikumus istabu personalizēšanai un individualizēšanai. Centra mērķis ir līdz 2024.gada beigām iespēju robežās nodrošināt maksimāli mājīgu vidi gan klientu istabās, gan atpūtas zonās.

Rekomendācija: nodrošināt telpu savlaicīgu vēdināšanu un arī risināt jautājumu par telpu ventilāciju.

Vecākā sociālā darbiniece un vecākās aprūpētājas ir veikušas atkārtotu aprūpētāju instruktāžu par telpu regulāras (vismaz 2-3 reizes dienā) vēdināšanas nepieciešamību. Vecākās aprūpētājas, veicot stāva apgaitu, pastiprināti uzraudzīs, kā tiek vēdinātas telpas. Centrs ir piesaistījis speciālistu, lai izvērtētu iespējas risināt jautājumu par telpu ventilāciju, un ar to saistītās izmaksas.

Rekomendācija: nodrošināt un uzraudzīt regulāru telpu ikdienas uzkopšanu visās nodaļās. Tādējādi nepieļaujot situācijas, kad atsevišķās nodaļās gan koplietošanas telpas, gan arī iemītnieku istabas ilgstoši nav tīrītas un dezinficētas. Lai nepieļautu līdzīgu situāciju rašanos, nepieciešams nodrošināt pastiprināta kvalificēta sociālās aprūpes personāla uzraudzību pār jaunāko jeb palīgpersonālu.

Centrā tiek nodarbināta saimniecības pārzine, kuras pienākumos ir nodrošināt un uzraudzīt regulāru telpu ikdienas uzkopšanas visās nodaļās. Pēc Tiesībsarga biroja apmeklējuma 2023.gada 18.decembrī, Centrā papildus tika pieņemti darbā 3 sanitāri. Šobrīd Centrā dažādos palīgdarbos un uzkopšanas darbos tiek nodarbināti 5 sanitāri, 4 istabenes un 3 apkopēji, kuru darbu uzrauga un kontrolē saimniecības pārzine. Bez tam Centrā pastāvīgā darbā ir pieņemts dezinfektors. Centrs pastāvīgi atjauno sludinājumus par apkopējas, istabenes un sanitāra vakancēm.

Rekomendācija: atbilstoši normatīvajos aktos noteiktai kārtībai nodrošināt un stingri uzraudzīt zāļu izsniegšanas kārtību iemītniekiem. Neskaidrību gadījumā aicinu konsultēties ar Veselības inspekcijas darbiniekiem. Lai nepieļautu līdzīgu situāciju rašanos, nepieciešams nodrošināt pastiprināta kvalificēta sociālās aprūpes personāla uzraudzību pār jaunāko jeb palīgpersonālu.

Konkrētā situācija ir nopietni pārrunāta ar Centra mediķiem, kuri turpmāk nodrošinās un pastiprināti uzraudzīs zāļu izsniegšanas kārtību Centra iemītniekiem, lai nepieļautu līdzīgu situāciju rašanos. No 2024.gada februāra Centrā ir pieņemta darbā vēl viena medmāsa, kuras pienākumos, cita starpā, ir arī zāļu izsniegšana. Papildus tam vecākā medmāsa veica atkārtotu aprūpētāju instruktāžu par zāļu izsniegšanu klientiem un to lietošanas uzraudzību.

2. Iemītnieku privātuma nodrošināšana Centrā

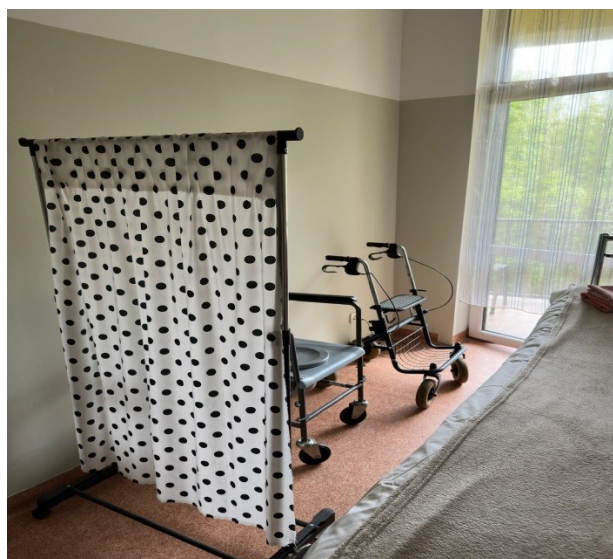
Rekomendācija: nodrošināt iemītnieku privātās dzīves neaizskaramības principa ievērošanu saskaņā ar normatīvajā regulējumā un vispārējos cilvēktiesību standartos noteiktajām prasībām.

Pēc Tiesībsarga rekomendācijas Centrs ir iegādājies un visās istabās izvietojis norobežojošus aizslietņus, kas tiek izmantots iemītnieku privātuma nodrošināšanai personīgās higiēnas procesu veikšanas laikā. Katram iemītniekam ir iespēja individualizēt savu istabu ar lietām, kas paņemtas no mājām – gleznas, puķupodi, ikonas, Bībele, savas krūzītes, fotoalbūmi, radioaparāts, TV. Katrā istabā ir izvietots skapis, kurā klienti var glabāt savas personīgās mantas. Katram klientam ir nodrošināts individualizēts apģērbs atbilstoši sezonai, kas tiek mazgāts un glabāts individuāli. Apģērbs ir atbilstoši marķētas, lai nodrošinātu drēbju atgriešanu to īpašniekam. Visi šie pasākumi palielina iemītnieku komfortu, drošības sajūtu un autonomiju.

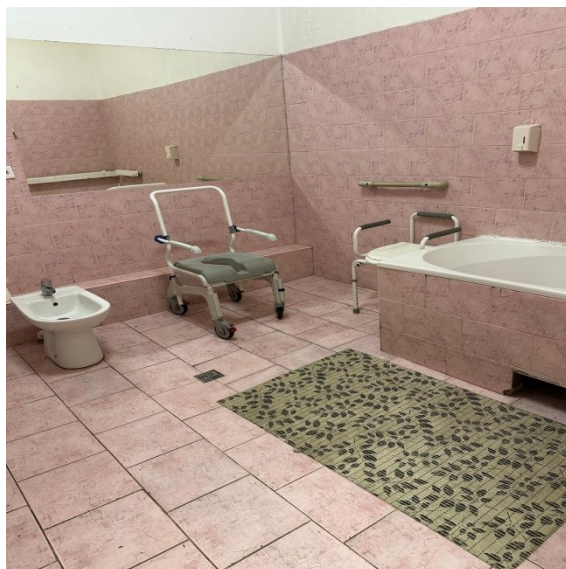

Rekomendācija: nodrošināt, lai katrā istabā būtu pieejams norobežojošs aizslietnis, kas tiktu izmantots iemītnieku privātuma nodrošināšanai personīgās higiēnas procesu veikšanas laikā.

Pēc Tiesībsarga rekomendācijas Centrs ir iegādājies un visās istabās izvietojis norobežojošus aizslietņus, kas tiek izmantoti iemītnieku privātuma nodrošināšanai personīgās higiēnas procesu veikšanas laikā.

Visās vannas istabās ir izvietoti pretslīdes paklājiņi.

3. Cieņpilnas attieksmes pret iemītniekiem nodrošināšana Centrā

Rekomendācija: organizēt visu iemītnieku personīgās higiēnas pasākumu nodrošināšanu ne tikai atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām minimālajām prasībām, bet arī ņemot vērā iemītnieku individuālās vajadzības un valstī esošās klimatiskās izmaiņas.

Rekomendācija ir pārrunāta ar vecākajām aprūpētājām, kurām ir uzdots sekot, lai personīgās higiēnas veikšana tiek nodrošināta atbilstoši katra iemītnieka individuālajām vajadzībām.

Centrā tiek nodarbināts podologs, kurš darba dienās aprūpē iemītnieku roku un kāju nagus. Saimniecības pārziņei ir uzdots pastiprināti sekot tam, lai gultas veļa tiek mainīta LR normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Rekomendācija: nodrošināt iemītniekiem ēdienreizēm un galda kultūrai atbilstošus galda piederumus, kā arī organizēt iemītniekiem darbinieku atbalstu ēdināšanas laikā.

Iemītniekiem ēdienreizēm tiek nodrošināti galda kultūrai atbilstoši galda piederumi – naži, dakšiņas, karotes un salvetes. Ēdienreizu laikā atbalstu iemītniekiem sniedz viss aprūpes un palīgpersonāls – vecākās aprūpētājas, aprūpētājas, sanitāri un istabenes. Galda piederumi un salvetes tiek izvietotas uz virtuves letes, lai novērstu, ka nažus izmanto klienti, kas varētu apdraudēt sevi un citus iemītniekus.

4. Iemītnieku līdzdalība nodarbībās un brīvā laika pavadīšanas iespējas Centrā

Rekomendācija: nodrošināt iemītniekiem regulāras nodarbības, ņemot vērā viņu individuālo spēju izvērtējumu un plānoto mērķu sasniegšanu, iespēju robežās paplašinot šobrīd piedāvāto nodarbību un pulciņu klāstu.

Tiesībsarga ziņojumā ir teikts, ka „[...] Centra telpās bija pieejamas dažādas grāmatas, tomēr nebija manāms nekāds aprīkojums brīvā laika pavadīšanai”. Tomēr vairāk kā divus gadus Centra iemītniekiem 2.stāvā ir pieejama nodarbību telpa, kurā gan atrodas trenāžieri – fiziskām aktivitātēm, gan galds un dažādi materiāli - radošām aktivitātēm, galda spēles, puzzles, konstruktori utml. lietas, kuras klienti var izmantot un izmanto brīvā laika pavadīšanai. Šī nodarbību telpa Centra klientiem ir pieejama katru darba dienu no 9.00-17.00, ņemot vērā

kultūras pasākumu organizatores darba laiku. Ārpus darba laika klientiem ir iespēja uz istabām paņemt gan materiālus radošām aktivitātēm, gan spēles utml.

Katru nedēļu un katru dienu Centra klientiem pieejamās vietās – katrā stāvā un pie ēdnīcas – tiek izlikti nedēļas un ikdienas nodarbību plāni, tādēļ informācija par plānotajām aktivitātēm klientiem ir brīvi pieejama. Secinot, ka „Vizītes laikā Tiesībsarga biroja darbinieki novēroja, ka Centra iemītnieki lielāko daļu savu laiku pavada bezmērķīgi, atrodoties savās istabās [...]”, netika ņemts vērā, ka Centra kultūras pasākumu organizatore atradās pārejošā darbnespējā, tādējādi Tiesībsarga biroja darbiniekiem nebija iespēja iepazīties ar nodarbībām un darbu ar Centra klientiem. Decembrī notika visi ieplānotie svētku pasākumi, iesaistot sociālos darbiniekus. Ar notikušajiem pasākumiem var iepazīties Centra FB lapā <https://www.facebook.com/pansionatsliepa/>. Pēc vajadzības kultūras pasākumu organizatora prombūtnes laikā tiek piesaistīts sociālais rehabilitētājs un nepieciešamības gadījumā sociālie darbinieki.

Rekomendācija: nodrošināt Centra iemītniekiem regulāras saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējas un aktivitātes, lai nepieļautu viņu esošo dzīves iemaņu samazināšanos un zudumu.

Klientu nodarbības nav „vienveidīgas”, diemžēl Tiesībsarga biroja darbiniekiem kultūras pasākumu organizatores prombūtnes dēļ nebija iespēja iepazīties ar dokumentiem, kuros aprakstīts katras nodarbības saturs. (skatīt pielikumā pievienoto Nodarbību satura failu). Nodarbības iespēju robežās tiek nodrošinātas pēc iespējas dažādākas un atbilstošākas nodarbību dalībnieku skaitam, vecumam, veselības stāvoklim un interesēm. Ņemot vērā nodarbību aprakstu, var secināt, ka klientiem ir iespēja izvēlēties, ko darīt konkrētajā nodarbībā, un gadās, ka nodarbību saturs nesakrīt ar plānoto, jo klienti ir izteikuši vēlmi darīt ko savām interesēm atbilstošāku.

Atbildot uz rekomendācijām un ņemot vērā augstāk minēto informāciju, jāsecina, ka Centrā jau šobrīd iespēju robežās tiek nodrošinātas dažāda aktivitātes, nodarbības un kultūras pasākumi. Veidojot nodarbību saturu, tiek ņemtas vērā klientu intereses un vajadzības. Iespējams ir nepieciešami uzlabojumi individuālajā darbā ar klientiem, bet arī šobrīd notiek individuāls darbs ar klientiem, kuri nevar apmeklēt nodarbības.

Rekomendācija: nodrošināt visiem iemītniekiem regulāras pastaigas svaigā gaisā, papildus motivējot arī viņu dalību institūcijā notiekošajās aktivitātēs.

Klienti, kuri paši spēj pārvietoties, tiek motivēti veikt pastaigas svaigā gaisā, kā arī viņiem tiek sniegts atbalsts un palīdzība, lai nokļūtu āra teritorijā. Ratiņkrēslos sēdošie klienti sanitāru un aprūpes personāla pavadībā regulāri tiek izvesti svaigā gaisā, ja laukā ir labs laiks. Atbalstu pastaigu organizēšanā Centrā sniedz arī brīvprātīgie palīgi. Jāatzīst, ka iestājoties pavasarim un siltam laikam, klientiem ir daudz lielāka motivācija iziet ārpus Centra iekštelpām, nekā tas bija ziemā un mīnus grādos.

Rekomendācija: veikt mērķtiecīgas darbības, lai veicinātu visu iemītnieku aktivitāti un interesi iesaistīties individuālajās nodarbībās, brīvā laika aktivitātēs un organizētajos pasākumos.

Lai aktivitāti nosauktu par lietderīgu un saistošu brīvā laika pavadīšanu, tā nevar būt uzspiesta pret klienta gribu. Klienti katrā stāvā tiek informēti par notiekošajiem pasākumiem, viņiem ir iespēja iegūt informācija arī no darbiniekiem, īpaši no pasākumu organizatores. Kultūras pasākumu organizatore un sociālie darbinieki motivē klientus apmeklēt pasākumus, bet, ja konkrētajā brīdī klients nevēlas piedalīties pasākumā vai nodarbībās, vai arī nejūtas labi, Centra darbinieki respektē viņa vēlēšanos. Pēc tam viņam atkārtoti tiek piedāvāts piedalīties pasākumos. Katram pasākumam, kas notiek Centrā, klienti paši veido plakātus un viens otram par tiem pastāsta. Ja klients ir izrādījis interesi piedalīties kaut vienā aktivitātē, viņam tiek sniegta informācija un aicinājums apmeklēt citas. Praksē ir novērots, ka klienti pārsvarā apmeklē nodarbības vai pasākumus atbilstoši savām interesēm. Piedāvājot gan dažādas fiziskas, gan garīgas, gan radošas aktivitātes trīs reizes dienā, ikvienam ir iespēja izvēlēties sev atbilstošāko.

5. Darbinieku skaits un kvalifikācija

Rekomendācija: izvērtēt esošo darbinieku skaitu un kompetenču sadalījumu, lai tas būtu atbilstošs esošo iemītnieku skaitam un viņu objektīvajām vajadzībām nepieciešamā pakalpojuma nodrošināšanai ilgtermiņā.

Ņemot vērā rekomendāciju, Centrs izvērtēja esošo darbinieku skaitu un kompetenču sadalījumu. Ir pārskatīta Centra struktūra un ieviests vecākās aprūpētājas amats, šobrīd no 3 amata vietām aizpildītas ir divas. Vecākās aprūpētājās strādā tiešā sociālā darbinieka pakļautībā un plāno, organizē, kontrolē katra stāva aprūpētāju darbu. Šobrīd Centrā ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojuma sniegšanā un Centra darbības nodrošināšanā ir iesaistīti 59 darbinieki, tai skaitā, 3 sociālie darbinieki, 1 sociālais rehabilitētājs, 1 kultūras pasākumu organizators, 1 sociālais aprūpētājs, 2 vecākās aprūpētājas, 2 medicīnas māsas, ģimenes ārste, psihiatrs, fizioterapeite, 17 aprūpētāji, 5 sanitāri, 4 istabenes, 3 apkopējas. Lai novērstu risku, ka aprūpētāju trūkuma dēļ netiek apmierināta Centrā dzīvojošo klientu pamatvajadzība pēc aprūpes, Centrs nepārtraukti uztur sludinājumu par aprūpētāja vakancēm un aktīvi nodarbojas ar aprūpētāju atlasī un apmācību (Pielikumā darbinieku saraksts uz 01.04.2024. un Centra struktūra).

Rekomendācija: nodrošināt pastiprinātu kvalificēta sociālās aprūpes personāla uzraudzību pār jaunāko jeb palīgpersonālu, gan veidojot komandu, kas ir Centra vadības pārziņā, gan arī sekmējot ne tikai ikdienas problēmu identificēšanu un risināšanu, bet arī īstenojot multidisciplināru pieeju, tādējādi nodrošinot kvalitatīva pakalpojuma sniegšanu ilgtermiņā.

Centrā ar 2024.gada 1.janvāri ir izveidotas trīs vecāko aprūpētāju amata vietas, no kurām šobrīd aizpildītas ir divas. Vecāko aprūpētāju pienākumos ietilpst katra stāva aprūpētāju darba plānošana, uzraudzība un kontrole, lai iemītniekiem ilgtermiņā tiktu nodrošināta kvalitatīva pakalpojuma sniegšana. Tāpat vecākās aprūpētājas ikdienā komunicē ar iemītnieku tuviniekiem, palīdz viņiem sazvanīties un sazināties ar tuviniekiem, tādējādi maksimāli cenšoties nodrošināt klientu vajadzības, iesaistot sociālā pakalpojuma sniegšanas procesā radniekus. Vecākie aprūpētāji strādā tiešā sociālo darbinieku pakļautībā.

Lai sekmētu ikdienas problēmu identificēšanu un risināšanu, reizi nedēļā notiek Centra speciālistu sanāksmes, kurās piedalās rīkotājdirektore, sociālie darbinieki, sociālais rehabilitētājs, sociālais aprūpētājs, medicīnas māsa un vecākās aprūpētājas.

Lai celtu klientu apkalpošanas kvalitāti un rūpētos par viņu labklājību, kā arī efektīvāk un profesionālāk izvērtētu klientu sociālās vajadzības, ar 2020.gada 25.februāra rīkojumu Nr.2-01/16 Centrā ir izveidota starpprofesionāļu komanda, kas savstarpēji sadarbojoties:

- informē komandas dalībniekus par jau paveikto;
- papildina savas profesionālās zināšanas;

- analizē kļūdas, apspriež veiksmes un dalās pieredzē ar pārējiem kolēģiem;
- kopīgi meklē labākos uzdevuma risinājumus vai darba variantus.

Komandā tiek iesaistīti visi tie speciālisti, kas var sniegt būtisku atbalstu komandai izvirzīto uzdevumu risināšanā iemītnieku labā - sociālais darbinieks, sociālais rehabilitētājs, sociālais aprūpētājs, fizioterapeits, medicīnas darbinieks, psihiatrs. Centra starpprofesionāļu komandas darbs tiek dokumentēts klientu lietās.

Cerams, ka esam snieguši nepieciešamo informāciju par Tiesībsarga rekomendāciju ieviešanas gaitu.

Pateicamies par sadarbību.

Pielikumā:

1. Centra nodarbību saturs –13 lpp.
2. Centra darbinieku saraksts uz 02.05.2024. – 2 lpp.
3. Centra struktūra – 1 lpp.

Marika Žuravļova
valdes locekle

Purīņa 67416062

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu